

relations with the poetry of V. Stus generating the original semiotic contexts of his narrative poetics. It seems reasonable to perform the comparative analysis of the cosmological system of V. Stus and those of the precedent representatives of Ukrainian and European symbolist movement to observe the diachronic evolution of the symbolist conceptual sphere in the writings of different periods.

Key words: concept, symbol, cosmology, myth, symbolism.

УДК 811.133.1'367

Н. В. Шемякіна

ОСОБЛИВОСТІ АКТУАЛЬНОГО ЧЛЕНУВАННЯ ВСТАВНИХ РЕЧЕНЬ, ЯКІ ПЕРЕДАЮТЬ СЛОВА АВТОРА

У статті розглядаються комунікативні особливості (тематична та рематична структура) вставних речень – слів автора на матеріалі сучасної французької преси. Речення, що аналізуються, характеризуються ускладненою структурою, що включає в себе широко вживані прикладки, відносні речення з займенником «qui», дієприкметникові, дієприслівникові та інфінітивні конструкції, а також їх комбінації. Безсумнівно, функціональна перспектива таких речень стає більш складною. Крім того, виділено еліптичні моноремні конструкції. Контекст також стає одним із факторів, що ускладнює актуальне членування таких речень.

Ключові слова: актуальне членування, конструкція «пряма мова + слова автора, зворотний порядок слів, ускладнене речення, французька публіцистика.

Проблемі актуального членування (далі АЧ) приділяли увагу як зарубіжні, так і вітчизняні дослідники, Ф. Данеш [7], В. Матезіус [3], Є. А. Реферовська [4] Н. А. Слюсарева [5] та ін. Необхідно відзначити, що це питання досить ґрунтовно розроблене на матеріалі англійської, іспанської, німецької мов, проте комунікативна функція французького речення досліджена ще недостатньо, особливо в мові преси. Можливо, однією з причин цього є те, що французькій мові властивий стабільний порядок слів та труднощі АЧ в мовах аналітичної будови. Проте, треба зазначити, що вже перші спроби аналізу простого і складнопідрядного речень [6] спростували цю думку.

Метою статті є аналіз комунікативної організації вставного речення – слів автора в рамках конструкції «пряма мова + слова автора», на матеріалі французької публіцистичної преси, де вставне речення характеризується ускладненою структурою. **Завданням** статті є вивчення можливостей функціональної перспективи змісту основних типів постпозитивних вставних речень, спираючись на контекст, лексичні та граматичні фактори, протиставлення тотожного та відмінного.

Актуальність дослідження зумовлена загальною спрямованістю сучасних лінгвістичних досліджень на аналіз функціонування мовних одиниць з урахуванням їхніх комунікативно-прагматичних можливостей. Дослідження є актуальним ще й тому, що вставні речення, які передають слова автора, аналізуються в мові преси, одному з основних засобів інформації та впливу на суспільство.

Відомо, що АЧ передбачає бінарне членування на тему і рему, визначення яких дослідники дають по-різному. Найбільш прийнятне формулювання, на наш погляд, дає

Н. А. Слюсарева: «Тема є носієм тотожного, що реалізується через відоме, вірогідне, визначене, вихідне, тобто через стару інформацію» [5]. У теорії АЧ визначається, що будь-який член речення може бути темою або ремою, порядок слідування тема – рема є прогресивним, а рема – тема – емфатичним, пов'язаним з ритмом речення, з прагненням висловити головне і зв'язати з попереднім реченням.

Розглянемо можливості функціональної перспективи основних структурних типів вставних конструкцій, що передають слова автора:

1. *«Des voix bien plus extrémistes se font entendre: Le très conservateur Pat Bouchman par exemple: «Admettons? Dit-il? Qu'il nous faille choisir entre un million d'Anglais ou de Zoulous immigrants?, à votre avis, quel est le groupe qui s'adaptera le mieux à la Virginie?» (Le Figaro).*

У таких двокомпонентних конструкціях займенник *il* є анафоричним, представляючи іменник *Pat Bouchman* (діяч партії у наведеному прикладі). Тут ненаголошений займенник є темою, зливаючись з присудком та стаючи наголошеним в силу свого місця в кінці речення, а присудок – ремою. В лінгвістичній літературі [2] відзначається, що імовірність того, що особовий займенник може бути ремою, дуже низька, тобто у даній конструкції порушується порядок послідовності вихідної частини висловлення (теми) і того, що повідомляється (реми). Темо-рематична структура такого вставного речення є такою:

R – T

2. Якщо підмет виражений власною назвою, він, звичайно, представляє відоме, дане, означає знану особу в країні, у певних колах суспільства, відомого діяча партії та ін., то він є темою, а присудок – ремою, як і в першому випадку.

R – T

Наприклад, *«Le chancelier de l'Échiquier Kenneth Clarke a vigoureusement défendu hier l'appartenance de son pays à l'Union européenne... «Que cela plaise ou non, le succès de notre relation avec l'Europe est vital pour notre avenir. Nous devons accepter en tant que nation que nous appartenons pour de bon à l'Union européenne et de travailler de manière constructive pour la façonner le mieux possible», a dit M. Clarke. (Le Figaro – samedi).*

3. Якщо підмет – власна назва супроводжується відокремленою прикладкою, яка вносить додаткову нову інформацію, то такі вставні речення мають тему і рему (підмет і відокремлена прикладка).

Наприклад *«Impossible, en quinze jours d'informer et de motiver les étudiants, affirme David, représentant étudiant au conseil d'administration de Lille –III» (Le Figaro).*

Тут підмет – власна назва *David* супроводжується поширеною прикладкою, яка подає додаткові відомості про Давіда, який є студентським представником в адміністративній раді університету Ліль-III, тобто це та сама особа. Можлива перестановка *«affirme un représentant au conseil d'administration de Lille –III, qui s'appelle David»* не змінює змісту конструкції. Виходячи з цього, можна сприймати власне ім'я та поширену прикладку як тему і рему, яка повідомляє нові дані, а АЧ можна відобразити схемою:

R₁ – T
↓
R₂

4. Підмет, виражений власною або загальною назвою, часто пояснюється відносним підрядним реченням з займенником *qui* (найчастіше). АЧ таких речень має деякі особливості.

Наприклад: *«Les ministres européens de l'Emploi et du Travail se sont appliqués vendredi à Luxembourg, lors de leur premier Conseil depuis le sommet d'Amsterdam,*

à obtenir des resultats concrets, sur l'égalité hommes – femmes et sur la protection des travailleurs. «Très peu de temps après le sommet d'Amsterdam? Nous avons montré notre volonté de mieux remplir la mission que les chefs d'État et de gouvernement nous ont donné, soit donner un contenu concret à l'Europe sociale», a déclaré le ministre néerlandais du travail Ed Melkert, qui présidait le Conseil» (Les Échos).

Вставне речення членується на рему – присудок і тему – група підмета: присудок *a déclaré* – рема, підмет *le ministre néerlandais du travail Ed Melkert* – тема. Відносне підрядне речення, як і вставне речення, має свою предикативність і модальність, і на цій підставі, кожне з них передає висловлення і, отже, може членуватися на тему і рему. Відносний займенник *qui*, що вводить речення і виконує функцію підмета, є анафоричним, представляє відому вже дійову особу та виконує функцію теми. Присудок представляє рему, а прямий додаток *le Conseil*, за правилами французького порядку слів, займає в реченні останнє, найсильніше місце і входить до складу реми. Формально в цьому випадку комунікативний порядок слів збігається з граматичним. Та цей прямий додаток представляє відоме з контексту (= *leur premier Conseil*), а, як відомо, рема не може складатися з відомого та невідомого. І тут АЧ ускладнюється в зв'язку з залежністю речення від контексту, який може нейтралізувати системно-мовні опозиції. Майже суворі правила розміщення прямого додатка після дієслова суперечать правилам АЧ. Найбільші труднощі в АЧ викликає віднесення додатків та обставин, які можуть вносити нову інформацію або відому з попереднього контексту, до складу теми або реми. Саме в цьому виявляється суб'єктивність АЧ. Але можна знайти пояснення і цьому факту, якщо звернути увагу на ступінь тематичності дієслова та прямого додатка, на те, що іноді обставини та непрямий додаток, що супроводжують присудок, не є метою повідомлення, але вони необхідні для створення комунікативного динамізму. АЧ ускладнюється також і тим, що аналізується писемний текст. Для вирішення цих проблем потрібен детальний аналіз змісту вставного речення та близького контексту. Приклади свідчать, що іноді і прямий додаток, відомий з контексту, має меншу ступінь рематичності, ніж присудок, і не є, як у наведеному прикладі, метою повідомлення. Так, у наведеному прикладі важливішим є те, що Ед Мелкерт керував Радою європейських міністрів праці. Отже, членування вставного речення з підрядним відносним можна відобразити такою схемою:

$$\begin{array}{c} R_1 - T_1 \\ \downarrow \\ T_2 (=T_1) + R \end{array}$$

Конструкції, де перша тема стає темою другого речення, особливо у структурі підмет – прикладка, Н. А. Слюсарева [5, с. 168] називає двовершинною темою, а Є. А. Реферовська [4, с. 75] – в залежності від того, скільки разів повторюється одна і та сама тема у НФС, – двохчасними і т.д.

5. У структурних типах вставного речення, які складаються з присудка, підмета (власне ім'я), відокремленої прикладки та відносного підрядного речення, актуальному членуванню підпорядковується саме вставне речення, відокремлена прикладка і підрядне речення.

Наприклад: *«Vancouver a toujours été une ville asiatique, rappelle Woo Juen Pau, directeur de la Fondation Asie Pacifique du Canada qui y voit la porte de l'Amérique du Nord vers l'Asie. À mi-chemin entre Asie et Europe, Vancouver est la ville la plus proche de Hong-Kong, de Singapour ou de Taipei sur le continent américain» (Libération).*

Присудок у вставному реченні становить рему, підмет – відома особа, є темою. Відокремлена прикладка, що відповідає на запитання «Хто такий Ву Жуен По?», є другою ремою, яка вносить додаткову інформацію. У відносному підрядному реченні

займенник *qui*, як і займенник *який* в українській мові, означає відому з контексту особу (Бу Жуен По) і є темою речення. Локативний займенник *у* (за походженням *ivi*) в ході розвитку мови поступово втратив етимологічне значення, перетворившись у займенник (= *à cela*), який у XVII-XVIII ст. часто співвідносився не тільки з іменником (живою істотою), займенником, а й з цілим реченням (як у наведеному прикладі). Для сучасної мови це явище не характерне [8, с. 172, 174], зберігає архаїчну синтаксичну рису, але можливе. Отже, у наведеному прикладі у дублює зміст прямої мови («В чому бачить Бу Жуен По двері Північної Америки до Азії?» «У цьому»= «У тому, що Ванкувер завжди був азійським містом».

За загальноприйнятою точкою зору, придієслівні займенники є окремими членами речення, які відносяться до дієслова. Так, займенники *le, la, les*, значення яких не можна зрозуміти без попереднього контексту, відносять до теми [4, с. 190]. Займенник *у* (= *à cela*), непередметний референт, не є винятком з цього правила. Зв'язок з дієсловом не дає підстави включати ці займенники до складу реми, тому що актуальний синтаксис – це членування на відоме і невідоме. Виходячи з цього, можна стверджувати, що рематичний комплекс не може складатися з відомого і невідомого. Дві теми, що означають дане та містяться перед дієсловом, не змінюють актуального членування (друга тема, яку можна назвати мікротемою, лише підкреслює першу тему та рему).

Прямий додаток у відносному реченні, виражений іменником, у позиції після дієслова, разом з обставиною становлять рематичний комплекс (присудок + прямий додаток + обставина). Таке ускладнене вставне речення можна представити схемою з трьох тем, мікротемою та двох рем:

$$\begin{array}{c} R_1 - T_1 \\ \downarrow \\ R_2 (= T_1) \\ \downarrow \\ T_2 (= R_2) + T_3 + R_3 \end{array}$$

де T_2 представляє мікротему *у*, що передає зміст усієї прямої мови. Наступне речення пояснює, на якій підставі Бу Жуен По вважає Ванкувер азійським містом.

6. У вставному реченні, що складається з присудка, обставини місця часу, виражених іменником, та підмета – іменника (Prédicat + Circ. nom de lieu / de temps – S (nom)), як у поданому нижче прикладі:

«Les conglomerats sont démodés. L'heure est au recentage et à la spécialisation. La plus grosse insulte adressée au patron de Canada... lors de son OPA sur le groupe hôtelier Forte était que cette opération allait créer un conglomerat », commentait au début du mois un chroniqueur de l'hebdomadaire britannique The Observer» (Le Figaro) – підмет з неозначеним артиклем є референтним, оскільки уособлює одного з хронікерів газети «The Observer», але невідомо, кого конкретно. Артикль має значення «якийсь» і наближається до числівника. Інформативна теорія артикля стверджує, що іменник з неозначеним артиклем вводить нове, тобто рему. З точки зору контекстуальної теорії артикля, іменник з неозначеним артиклем вводить нову річ, об'єкт, невідомий читачеві.

Дієслово означає дане доволі рідко, непевною умовою при цьому є опора на контекст, конситуацію. Часткове диктальне запитання: «Хто коментував висловлювання на початку місяця?» підтверджує: T – присудок + обставина, R – підмет. Уживання неозначеного артикля або числівника перед підметом потребує подальшого пояснення (катафора) в тексті. Інформативна структура таких речень відповідає схемі:

$$T - R$$

7. Вставні речення, які мають у своєму складі відокремлений дієприкметник теперішнього або минулого часу, інфінітив, дієприслівник, які створюють додаткову предикативність, мають дворемну структуру. Треба відзначити, що Н. А. Слюсарева [5, с. 130, 132] не визнає предикативність інфінітивних, дієприслівникових та дієприкметникових конструкцій на тій підставі, що предикативність характерна для відмінюваних форм дієслова, які мають категорію часу та способу дії, але визнає за ними інші риси, характерні для предикативних конструкцій – вказівку на дію або стан. Спираючись на це, цим конструкціями властивий темо-рематичний принцип організації та рематичний характер.

«*Nous n'avons de leçon à recevoir de personne en matière de démocratie*», a ajouté le porte-parole algérien, relevant ainsi le motif essentiel du report de la rencontre» (Le Monde). Це речення відповідає схемі:

8. Еліптичні конструкції вставного речення, які вводяться прийменником *selon*, являють собою монореми, відповідаючи найчастіше на часткове диктальне запитання «хто говорить?». Вставне речення представляє неповноскладене частково інформативне висловлення, в якому відсутня тема. Рема в даному випадку не завжди збігається з новим, бо іменник у цьому реченні може означати істоту (власну назву) та неістоту: *Selon* + S nom animé / inanimé – R.

Деякі вчені [1, с. 131] вважають, що речення може не мати реми, а складатися з теми (у незакінчених висловлюваннях), а також говорять про здатність власної назви виступати в функції реми, що підтверджується запитанням «Хто це сказав?».

Наприклад: «*Mais encore, cette emprise brouille l'image de la CGT-FO, selon Pierre Gendre de la Fédération des Banques*» (Le Figaro).

9. Вставні речення, які складаються з *comme* + Prédicat + S, розчленовуються на рему (*comme* + verbe) і тему – ім'я або загальну назву з означеним артиклем, представляючи особу, відому з попереднього контексту, або одиничну в своєму роді.

Наприклад: «*La présence à la tête des ministres-clés et parmi les conseillers de Lionel Jospin de personnalités convaincues de cette vérité première a été comprise à Bonn comme une garantie que la France «resterait un partenaire aussi fiable que l'Allemagne en Europe, comme l'a dit le président du groupe Chrétien-démocrate au Bundestag Wolfgang Schäuble»*» (Le Monde). Схема АЧ є такою:

R – T

Майже завжди подібні вставні речення супроводжуються займенником *le*, присутність якого, на думку Ж. та Р. Лебідюа, змінює семантику всього речення: при його наявності акцентується спосіб, яким було щось сказане, відсутність *le* означає констатацію факту [8, с. 135]. *Le* входить до складу реми.

Слід відзначити, що тема і рема як функціонально-семантичні категорії легше визначаються у мовленні, де мовець сам розставляє акценти, його намір супроводжується інтонацією та наголосом, часто жестикулюванням. Щодо писемної мови, то до її членування треба підходити, як рекомендує Н. А. Слюсарева [5, с. 12], спираючись на аналіз «зсередини» та «іззовні», тобто виявляючи темо-рематичні зв'язки у самому реченні та спираючись на контекст, порядок слідування членів речення, анафоричні та катафоричні зв'язки, лексичні та граматичні характеристики, які дозволяють зрозуміти розгортання інформативної структури речення та тексту. Проте, навіть при цьому, здавалося б об'єктивному підході, актуальне членування писемного тексту не позбавлене відтінку суб'єктивності.

Отже, проведений аналіз комунікативних особливостей французького постпозитивного вставного речення – слів автора, для якого характерним є зворотний порядок слів та ускладнена або надускладнена структура за рахунок вживання відокремленої прикладки, відносного речення з *qui*, дієприслівникового, дієприкметникового та інфінітивного зворотів, дозволяє констатувати:

- присудок у більшості випадків є ремою, а підмет, що являє собою відоме, тотожне, – темою;
- відокремлена предикативна прикладка, вносячи додаткову інформацію, здійснює функцію другої реми;
- відносне речення, яке супроводжує підмет, має власне членування (*qui* – тема, присудок – рема);
- надускладнене речення за рахунок сполучення відокремленої прикладки і відносного речення складається з реми і теми вставного речення, другої реми (відокремлена прикладка) та теми – реми відносного речення;
- іноді підмет може бути ремою (якщо це іменник з неозначеним артиклем, що потребує подальшого пояснення у тексті), а присудок темою;
- для відокремлених дієприкметників, дієприслівників, інфінітивів характерна функція другої реми у зв'язку з тим, що вони надають додаткову інформацію;
- якщо вставне речення складається з іменника з прийменником *selon*, воно представляє собою монорему, незалежно від характеристик іменника;
- вставні речення, які вводяться прислівником *comme*, поділяються на рему (*comme* + присудок) та тему (підмет). Якщо у складі цих речень є займенник *le*, він змінює семантику вставного речення, наголошуючи на тому, як саме відбувається дія, і на цій підставі може бути віднесеним до реми.

Список використаної літератури:

1. Гак В. Г. Теоретическая грамматика французского языка. Синтаксис / В. Г. Гак. – Москва : Высшая школа, 1986. – 220 с. ; Gak V. G. Teoreticheskaya grammatika frantsuzskogo yazyka. Sintaksis / V. G. Gak. – Moskva : Vysshaya shkola, 1986. – 220 s.
2. Ковтунова И. И. Современный русский язык. Порядок слов и актуальное членение : учеб. пособие / И. И. Ковтунова. – Москва : Просвещение, 1976. – 238 с. ; Kovtunova I. I. Sovremennyy russkiy yazyk. Poryadok slov i aktualnoe chlenenie : ucheb. posobie / I. I. Kovtunova. – Moskva : Prosveshchenie, 1976. – 238 s.
3. Матезиус В. О так называемом актуальном членении предложения / В. Матезиус // Пражский лингвистический кружок : сб. статей. – Москва : Прогресс, 1967. – С. 239–245 ; Matezius V. O tak nazyvaemom aktualnom chlenenii predlozheniya / V. Matezius // Prazhskiy lingvisticheskiy kruzhok : sb. statey. – Moskva : Progress, 1967. – S. 239–245.
4. Реферовская Е. А. Коммуникативная структура текста в лексико-грамматическом аспекте / Е. А. Реферовская. – Ленинград : Наука, 1989. – 168 с. ; Referovskaya Ye. A. Kommunikativnaya struktura teksta v leksiko-grammaticheskom aspekte / Ye. A. Referovskaya. – Leningrad : Nauka, 1989. – 168 s.
5. Слюсарева Н. А. Проблемы функционального синтаксиса современного английского языка / Н. А. Слюсарева. – Москва : Наука, 1981. – 206 с. ; Slyusareva N. A. Problemy funktsionalnogo sintaksisa sovremennogo angliyskogo yazyka / N. A. Slyusareva. – Moskva : Nauka, 1981. – 206 s.
6. Шанцев В. Г. Порядок слов в придаточных относительных предложениях в современном французском языке (структурно-грамматический и коммуникативно-синтаксический аспекты) : автореф. дис. ... канд. филол. наук : спец. 10.02.05 / Виктор

Тимофеевич Шанцев ; Моск. гос. пед. Ин-т ин. яз. им. Мориса Тореза. – Москва, 1977. – 30 с. ; Shantsev V. G. Poryadok slov v pridatochnykh otnositelnykh predlozheniyakh v sovremennom frantsuzskom yazyke (strukturno-grammaticheskiy i kommunikativno-sintaksicheskiy aspekty) : avtoref. dis. ... kand. filol. nauk : spets. 10.02.05 / Viktor Timofeevich Shantsev ; Mosk. gos. ped. In-t in. yaz. im. Morisa Toreza. – Moskva, 1977. – 30 s.

7. Danes F. Functional Sentence Perspective and the Organization of the Texte / F. Danes // Papers of functional sentence perspective / ed by F. Danes. – Prague : Academia, 1974 – 222 s.

8. Le Bidois G. Syntaxe du français moderne. Ses fondements historiques et psychologiques / G. Le Bidois, R. Le Bidois. – Paris, A. Picard, 1967. – Т. II. – 794 p.

Стаття надійшла до редакції: 23.04.2018.

N. Shemiakina

FEATURES OF THE ACTUAL DIVISION OF PARENTHETICAL CLAUSES, WHICH CONVEY AUTHOR'S WORDS

The problem of the actual division was given much attention both by foreign and Ukrainian researchers on the material of different languages, but the communicative function of the French parenthetical clause – author's words – has not been studied enough, especially in the language of the press.

The purpose of the article is to analyze the communicative organization of the parenthetical clause – author's words – in the framework of the construction «direct speech + author's words» on the material of the press, where the parenthetical clause is characterized by a complicated structure.

The author of the research considers the possibilities of the actual division of the content of the main types of the parenthetical clause relying on the context, lexical and grammatical factors, contrasting theme and rheme.

The conducted analysis of the communicative features of the French postpositive parenthetical clause – author's words – which is characterized by the reverse word order and complicated or overcomplicated structures due to the use of loose apposition, the relative clause with qui, the misrelated participial clause, the participle and infinitive, shows:

- the predicate in most cases is a rheme, and the subject, which is known, identical, is a theme;*

- the loose predicative apposition providing additional information carries out the function of the second rheme;*

- the relative clause, which accompanies the subject, has its own division (qui is the subject, the predicate is rheme);*

- the overcomplicated clause due to the combination of loose apposition and the relative clause consists of rheme and theme of the parenthetical clause, the second rheme (loose apposition) and theme – rheme of the relative sentence;*

- sometimes the subject may be rheme (if it is a noun with an indefinite article, which needs further explanation in the text), and the predicate is theme;*

- misrelated participial clauses, participles and infinitives are characterized by the function of the second rheme as they provide additional information;*

- if the parenthetical clause consists of a noun with the preposition selon, it is a monorheme, regardless of the characteristics of a noun;*

- parenthetical clauses, which are introduced by the adverb comme, are divided into rheme (comme + the predicate) and theme (the subject). If these sentences contain*

the pronoun le, it changes the semantics of the parenthetical clause, emphasizing how the action takes place, and on this basis can be attributed to rheme.

Key words: *actual division, construction «direct speech + author's words», reverse word order, complicated sentence, French press.*

УДК 811.511.111+811.161.2]366.58

А. А. Шульга

ГРАМАТИЧНА КАТЕГОРИЗАЦІЯ АСПЕКТУАЛЬНОСТІ В УКРАЇНСЬКІЙ ТА ФІНСЬКІЙ МОВАХ

У статті проаналізовано такі граматичні категорії, як час і вид в українській і фінській мовах в їхньому співвідношенні з функціонально-семантичною категорією аспектуальності. Визначено і схарактеризовано 5 класів аспектуальних дієслів в українській мові і виявлено їхні умовні відповідники у фінській мові. Установлено відмінності у граматичній категоризації аспектуальності у зіставляваних мовах як термінологічно, так і онтологічно.

Ключові слова: *категорія аспектуальності, граматична категоризація, дієслівна категорія виду, категорія часу, аспектуальні класи дієслів.*

Постановка проблеми. Дієслово як категорія, що описує різні ситуації, пов'язані з діями, станами тощо людини, а також розкриває різні аспекти їхнього вияву, продовжує залишатися центральним лексико-граматичним класом слів у будь-якій мові завдяки своїй складній і розгалуженій парадигмі форм [4]. Основною фундаментальною категорією дієслова на тлі інших є *аспектуальність*, або категорія виду [11], яка й досі викликає жваві дискусії при її вивченні, особливо у плані способів реалізації та видових характеристик дієслів у неспоріднених мовах [3].

Через складність її категоріального статусу сформувалася навіть окрема наука – аспектологія, яка має на меті дослідити граматичний склад та граматичну семантику мови, тобто всю сферу аспектуальності, яка має окрім виду різноманітні інші явища, схожі або суміжні з видом у змістовому або функціонально-семантичному відношенні [9]. Окрім граматичних видових та видо-часових категорій аспектологія вивчає аспектуальні класи дієслів (динамічні / статичні, граничні / неграничні) та їхні підкласи, тобто способи дії, а також різноманітні аспектуально релевантні компоненти контексту, виражені недієслівною лексикою і засобами синтаксису [12].

Метою статті є зіставлення граматичних способів і засобів вираження категорії аспектуальності в українській та фінській мовах.

Аналіз останніх досліджень. Дослідження функціональної та семантичної сфер категорії аспектуальності здійснювалося О. Бондарком, З. Вендлером, К. Городенською, А. Загнітком, Г. Залізняка, Ю. Ісаковою, М. Кальком, Ю. Масловим, А. Мустайокі, Х. Томмолою, А. Шмельовим та ін. ученими, проте зіставний аналіз цього явища у мовах різної морфолого-типологічної будови залишається актуальним і перспективним.

Виклад основного матеріалу. Аспектуальність, за О. В. Бондарком, визначається як функціонально-семантична категорія, «змістом якої є характер протікання дії, а формою вираження - морфологічні, словотворчі та лексичні засоби за участі деяких